

Spinal anesteziniz

Bu broşür spinal anestezi altında ameliyat olmanız durumunda nelerle karşılaşacağınızı açıklamaktadır.

Bu broşür anestezi uzmanları, hastalar ve hasta temsilcilerinin ortak çalışması sonucu hazırlanmıştır.

Giriş

Bu broşür aşağıdaki konuları açıklamaktadır:

- spinal anestezi **nedir**
- **nasıl** etki eder
- ameliyatınızda **neden** bu anestezi türünü tercih edebilirsiniz.

'Spinal anestezi' nedir?

Yapılan ameliyatlarda çoğunda hastalara rutin olarak genel anestezi uygulanır. Fakat vücudun alt kısmını ilgilendiren ameliyatlarda bazen spinal anestezi de uygulanabilir. Böyle durumlarda anestezi madde belinize (omurganızdaki kemiklerin arasına) enjekte edilir. Bu anesteziye vücudun alt kısmı uyuşturulur, böylece ameliyatta ağrı hissetmezsiniz ve uyanık kalabilirsiniz.

Spinal anestezinin etkisi genellikle bir ila iki saat sürer. Anestezinin etkisi geçtikten sonra ağrının daha uzun süre giderilmesini sağlamak için eş zamanlı olarak başka ilaçlar da enjekte edilebilir.

Spinal anestezi altındayken aşağıdaki durumlarda olabilirsiniz:

- tamamen uyanık
- sakinleştirilmiş (bilincinizi kaybettirmeden sizi rahatlatan ilaçlarla).

Genel anestezi uygulanacak bazı ameliyatlardan önce, daha sonra ilave ağrı kesici etki sağlamak amacıyla spinal anestezi uygulanabilir.

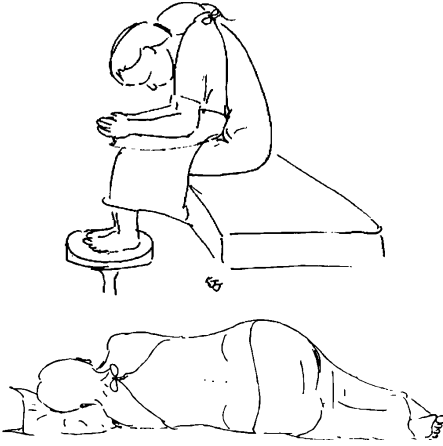
Bu seçeneklerden hangisinin size daha uygun olduğuna karar vermenizde anestezi uzmanınız yardımcı olabilir.

Genel anestezi uygulansın ya da uygulanmasın, spinal anestezi vücudun alt kısmını ilgilendiren pek çok ameliyat için uygundur. Sağlık durumunuza bağlı olarak spinal anestezi almanızın size bazı faydaları olabilir. Anestezi uzmanınız sizinle görüşmek ve size en uygun olanı seçmenizde yardımcı olmak için yanınızda olacaktır.

Spinal anestezi genellikle tek başına veya genel anestezi ile birlikte aşağıdaki durumlarda kullanılabilir:

- bacak eklemleri veya kemiklerini ilgilendiren ortopedi ameliyatları
- kasık fıtığı onarımı, varisli damarlar, hemoroid (basur) ameliyatları
- vasküler (damar) cerrahi: bacadaki kan damarlarını ilgilendiren ameliyatlar
- jinekoloji: prolapsus (sarkma) onarımları, histeroskopi ve bazı histerektomi teknikleri
- üroloji: prostat ameliyatı, mesane ameliyatları, genital cerrahi.

Spinal anestezi nasıl uygulanır?

- Spinal anestezi odasında ya da ameliyathanede uygulanabilir. Sizinle ilgilecek ekipte yer alan anestezi asistanıyla tanışacaksınız.
- Anestezi uzmanınız ilk önce elinizdeki ya da kolunuzdaki bir damara ince bir plastik tüp (bir 'kanül') yerleştirmek için bir iğne kullanır. Bu sayede anestezi uzmanınız ihtiyaç duyabileceğiniz sıvı ve ilaçları size verir.
- Spinal anestezi için doğru pozisyonu almanız sağlanır. Ya yatağın yanında ayaklarınız alçak bir taburede olacak şekilde oturursunuz ya da dizleriniz göğsünüze doğru kıvrılmış halde yan şekilde uzanırsınız.
- Anestezi ekibi yapılan işlemleri size açıklayacaktır, bu sayede neler olduğunun farkında olursunuz.
- Önce cildi uyuşturmak ve böylece spinal enjeksiyonu daha rahat uygulamak için lokal anestetik bir ilaç enjekte edilir. Bu işlem birkaç saniye acı verecektir. Anestezi uzmanı spinal enjeksiyonu yapacaktır, bunun uygulanabilmesi için sabit durmanız gerekir. Bir hemşire veya sağlık personeli genellikle enjeksiyon sırasında size destek olacak ve moral verecektir.

Ayrıca iyi eğitimli sağlık profesyonelleri olan Anaesthesia Associates (Anestezi Çalışanları) ile tanışabilirsiniz. Üstlendikleri roller ve anestezi ekibi hakkında daha fazla bilgiyi web sitemizde bulabilirsiniz:

www.rcoa.ac.uk/patientinfo/anaesthesia-team

Ne hissedeceğim?

Spinal enjeksiyon genellikle kan testi yaptırmaktan veya damar yolu (kanül) taktırmaktan daha ağırlı değildir. Uygulama birkaç dakika sürebilir, ancak sırtınızla ilgili herhangi bir sağlık sorunu mevcutsa veya obezseniz bu süre uzayabilir.

- Enjeksiyon sırasında iğneleri veya bacağınızın birinde ani bir ağrı hissedebilirsiniz; eğer hissederseniz hareketsiz kalmaya çalışın ve bu durumu anestezi uzmanınıza söyleyin.
- Oturur pozisyondaysanız, enjeksiyon işlemi bittiğinde genellikle düz yatmanız istenir. Spinal anestezi genellikle birkaç dakika içinde etkisini göstermeye başlar.
- Önce cildinizde ısınma hissedeceksiniz, sonra dokunmaları hissetmemeye başlayacaksınız, ardından bacaklarınızın yavaş yavaş ağırlaştığını ve hareket etmenizin zorlaştığını hissedeceksiniz.
- Enjeksiyon tam olarak etkisini gösterdiğinde, bacaklarınızı kaldıramayacak ve vücudun alt kısmında herhangi bir ağrı hissetmeyeceksiniz.

Spinal anestezinin etkisini test etme

Anestezinin etkili olup olmadığını anlamak için aşağıdaki gibi bazı basit testler anestezi uzmanınız tarafından uygulanacaktır:

- soğuk bir sıvı püskürtüp soğukluk hissedip hissetmediğinizi sorgulama
- cildinize bir bez veya çubuk dokundurup ne hissettiğinizi sorgulama
- bacağınızı kaldırmanızı isteme.

Siz ve anestezi uzmanınızın anestezinin etkili olduğundan emin olabilmesi için bu testler sırasında konsantre olmanız önemlidir. Anestezi uzmanı, yalnızca anestezinin işe yaradığına kanaat getirince ameliyatın başlamasına izin verecektir.

Ameliyat sırasında (sadece spinal anestezinin uygulandığı ameliyatlarda)

- Ameliyathanede tam kadro bir ekip sizinle ilgilenecektir. Eğer uyanıksanız, size kendilerini tanıttıkları ve endişelerinizi gidereceklerdir.
- Ameliyat için uygun bir pozisyona alınacaksınız. Ek yastık veya kol dayanağı (kolçak) gibi daha rahat etmenizi sağlayacak bir şey varsa bunu anestezi uzmanına söylemelisiniz.
- Kanınızdaki oksijen seviyesini artırmak amacıyla hafif ve şeffaf bir plastik maske ile oksijen verilebilir.
- Ameliyathanedeki "hareketliliğin" farkında olacaksınız, fakat anestezi uzmanınız sizinle ilgilendiği için rahat olacaksınız.

- Ameliyat sırasında müzik dinleyebilirsiniz. İzin verilirse kendi cihazınızı ve kulaklığınızı getirebilirsiniz. Bazı ameliyathanelerde kulaklık desteği ya da müzik yayını mevcuttur.

- Ameliyat esnasında anestezi uzmanı ve anestezi asistanı ile konuşabilirsiniz.

Eğer ameliyat esnasında sedasyon (sakinleştirici ilaç) aldıysanız gevşeyecek ve belki de uykulu olacaksınız. Ameliyattayken uyuyabilirsiniz veya ameliyat boyunca uyanık olabilirsiniz.

Ameliyathanede olduğunuz zamanla ilgili bazı şeyleri hatırlayabilir ya da hiçbir şey hatırlamayabilirsiniz.

Sedasyon ile ilgili daha fazla bilgi için lütfen 'Sedasyon açıklaması' broşürümüzü inceleyin: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/sedation

Aşağıdaki durumlarda genel anesteziye ihtiyaç duyabilirsiniz:

- anestezi uzmanınız spinal anesteziyi tam olarak uygulayamazsa
- spinal anestezi ameliyat edilecek bölgede yeterince etkili olmazsa
- ameliyat daha karmaşık veya tahmin edilenden daha uzun sürecekse.

Ameliyat Sonrası

- Hislerinizin (duyularınızın) tamamen geri gelmesi dört saate kadar sürebilir. Herhangi bir endişe veya kaygınız olursa bunu ilgili personelle paylaşmalısınız.
- Hisleriniz geri geldiğinde sıklıkla biraz karıncalanma hissedersiniz. Ayrıca ameliyattan dolayı biraz ağrı hissedebilirsiniz ve gerekirse ağrı kesici talep edebilirsiniz.
- Spinal anestezinin etkisi geçmeye başladığında ayakta dururken dengeyi kaybedebilirsiniz ve tansiyonunuz düşükse biraz baş dönmeniz olabilir. Yataktan ilk kez kalktığınızda lütfen sizinle ilgilenen personelden yardım isteyin.
- Genel anesteziyle kıyaslandığında spinal anesteziye sonra yemeye ve içmeye daha erken başlarsınız.

Neden spinal anestezi almalısınız?

Sadece spinal anestezi almanın avantajları (genel anesteziyle birlikte alınmasına kıyasla):

- ameliyattan sonra daha düşük akciğer enfeksiyonu riski vardır
- akciğerler ve solunum daha az etkilenir
- ağrı kesici ameliyattan hemen sonra alınabilir
- yan etkileri olan güçlü ağrı kesicilerine daha az ihtiyaç duyulur
- daha az bulantı ve kusma olur
- ameliyattan sonra yemeye ve içmeye daha erken başlanır.

Riski anlama

İnsanlar kelimeleri ve sayıları yorumlama konusunda farklılık gösterir. Bu ölçek riskin anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla verilmiştir.

Yeni anestezielerde ciddi sorunlar nadir görülür. Yeni donanım ve teknikler, eğitim standartları ve daha etkili ilaçlar anesteziyi daha güvenli bir prosedür haline getirmiştir.

Muhtemel riski anlamanız için aşağıdakileri bilmelisiniz:

- gerçekleşme olasılığı ne kadar
- ne kadar ciddi olabilir
- nasıl tedavi edilebilir.

Anestezi uzmanı riskleri sizinle birlikte değerlendirir ve sizin için en uygun anestezi türüne karar vermenize yardımcı olabilir.

Yan etkiler ve komplikasyonlar

Tüm anestezi tekniklerinde olduğu gibi, spinal anestezide de istenmeyen yan etkiler veya komplikasyonlar görülebilir. Spinal anestezide kullanılan maddelerin yan etkileri ve komplikasyonları hakkında daha fazla bilgiyi web sitemizde bulabilirsiniz:

www.rcoa.ac.uk/patientinfo/risks/risk-leaflet

Çok yaygın durumlar ve yaygın yan etkiler

- **Düşük tansiyon:** spinal anestezi etkisini gösterdikçe, tansiyonunuz düşebilir. Bu sizin baygın veya hasta hissetmenize neden olabilir. Anestezi uzmanınız bu durumu kan basıncınızı yükseltmek için damar yoluyla sıvı vererek ve ilaç vererek kontrol altına alacaktır.
- **Kaşıntı:** spinal anestezide genellikle morfin benzeri ilaçlar kullanıldığında görülebilir. Kaşıntı şiddetliyse rahatlatmak için bir ilaç verilebilir.
- **İdrar yapamama (üriner retansiyon) veya mesane kontrolünün kaybı (idrar tutamama):** spinal anestezi etkisi altındayken idrarınızı yapmada zorlanabilirsiniz veya daha nadir de olsa idrarınızı tutamayabilirsiniz. Spinal anestezi etkisini yitirdikçe mesane işleviniz geri gelecektir. Spinal anestezinin etkisini yitirirken ve anesteziden sonra kısa süreliğine mesanenize geçici bir sonda (kateter) yerleştirilmesi gerekebilir. Spinal anestezi barsak işlevinizi etkilemez.

- **Enjeksiyon sırasında ağrı:** iğnenin olduğu yerden başka bir bölgede ağrı hissederseniz bu durumu derhal anestezi uzmanınıza söylemelisiniz. Bu ağrıyı bacaklarınız veya kalçanızda hissedebilirsiniz ve ağrının sebebi sinire dokunan bir iğne olabilir. Bu durumda iğne yeniden yerleştirilir.
- **Postdural ponksiyon baş ağrısı:** Ameliyat sonrası ortaya çıkan baş ağrısının sıvı kaybı, yemek yiyememek ve endişe gibi pek çok nedeni vardır. Baş ağrılarının çoğu basit ağrı kesicilerle tedavi edilebilir. Nadiren, spinal anesteziden sonra özel bir tedavisi olan postdural ponksiyon baş ağrısı denilen daha ciddi ve inatçı bir baş ağrısı ortaya çıkabilir. Bu durum ortalama her 200 spinal enjeksiyonda 1 görülür. Bu baş ağrısı genellikle dik oturursanız kötüleşir ve sırtüstü uzanırsanız iyileşir. Bu baş ağrısına duyma kaybı, ses kaybı veya duyma bozukluğu eşlik edebilir.

Postdural ponksiyon baş ağrısı hakkında daha fazla bilgi için lütfen web sitemizde bulunan *Spinal veya epidural enjeksiyondan sonra baş ağrısı* broşürü okuyun: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/risks/risk-leaflets

Nadir görülen komplikasyonlar

Sinir hasarı: spinal anestezinin nadir görülen bir komplikasyonudur. Geçici his kaybı, karıncalanma ve bazen de kas zayıflığı birkaç gün veya hafta sürebilir ama bunların çoğu zamanla kaybolur ve tam iyileşme gerçekleşir.

Kalıcı sinir hasarı nadirdir (yaklaşık 50.000 spinal anestezide 1 görülür). Gerçekleşme ihtimali genel anestezi almanın başlıca komplikasyonlarıyla yaklaşık aynıdır.

Sinir hasarı hakkında daha fazla bilgi için lütfen web sitemizde bulunan *Spinal veya epidural enjeksiyonla ilişkili sinir hasarı* konulu broşürü okuyun: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/risks/risk-leaflets

Sık sorulan sorular

Spinal anesteziden önce bir şeyler yiyip içebilir miyim?

Genel anestezi alacakmış gibi aynı kuralları uygulamanız istenecektir. Çünkü bazen spinal anesteziden genel anesteziye geçiş yapmak gerekebilir. Yemeyi ve içmeyi ne zaman kesmeniz gerektiği hakkında hastane size net bilgiler verecektir.

Bilincim tamamen açık olmak zorunda mıdır?

Ameliyatta tamamen ayık olmayı ya da yapılan işlemlerin çok fazla farkında olmayacak şekilde (sedasyon uygulanmasını mı (sakinleştirici) tercih edeceğinize ameliyat öncesinde anestezi uzmanınızla beraber karar verebilirsiniz. Sedasyon düzeyi genellikle farkında olacağınız ancak kaygı duymayacağınız şekilde ayarlanabilir. Spinal ve genel anesteziyi birleştirmek de mümkündür ama bu spinal ve genel anestezi risklerinin birlikte görüleceği anlamına gelmez.

Bana ne olduğunu görebilecek miyim?

Vücudunuz boyunca göğüs seviyesinde bir örtü yerleştirilir ve cerrahi operasyonu göremezsiniz. Bazı operasyonlarda 'laparoskopik' cerrahi için kamera ve teleskop kullanılır. Bazı hastaneler hastalara ekranda ne olduğunu görme seçeneği sunar.

Anestezi de farklı seçeneklerim var mı?

Evet, seçenekler genellikle mevcut ameliyat ve spinal anestezi alırken yaşayabileceğiniz potansiyel sorunlara bağlıdır. Anestezi uzmanınız seçenekleri sizinle görüşecektir.

Spinal anestezi alamadığınız veya almamanızın tavsiye edilebileceği nadir durumlar vardır. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- omurganızda mevcut olan bir anormallik veya daha önce sırtınızdan geçirdiğiniz bir ameliyat
- Birakılamayan 'kan inceltici ilaçlar' veya kanınızdaki pıhtılaşma bozuklukları
- sırt derinizde enfeksiyon olması veya yüksek ateş
- bazı kalp hastalıkları.

Spinal anestezi almayı reddedebilir miyim?

Evet. Eğer, anestezi uzmanınızla yapacağınız görüşmeden sonra almak istemediğinize karar verirsiniz veya hala spinal anestezi almak hakkında endişeleriniz varsa her zaman hayır diyebilirsiniz.

Ameliyat sırasında herhangi bir şey hissedecek miyim?

Ameliyat sırasında ağrı hissetmezsiniz, ama bazı prosedürler nedeniyle ameliyat ekibi işlerini yaparken uyguladığı basıncın farkında olabilirsiniz.

Ameliyat sırasında anestezi uzmanına bir şey söylemem gerekir mi?

Evet, anestezi uzmanınız ameliyat sırasında yaşayacağınız herhangi bir algılama veya başka hisler hakkında bilgi sahibi olmak isteyecektir; bu anestezi takibinin bir parçasıdır.

Spinal ve epidural anestezi aynı mıdır?

Hayır. Her ikisi de omurlar arasına lokal anestezi enjeksiyonunu içerse de enjeksiyonlar nispeten farklı şekilde iş görür. Epidural anestezi de ameliyat sırasında ince bir plastik tüp sırtınızda kalır böylece gerektiğinde daha fazla anestezi uygulanabilir.

Daha fazla bilgiye web sitemizde bulunan *Operasyondan sonra epidural ağrı giderme* broşürümüzden ulaşabilirsiniz:

www.rcoa.ac.uk/patientinfo/leaflets-video-resources

Spinal anestezi hakkında daha fazla bilgiyi nerede bulabilirim?

Anestezi uzmanınızla konuşabilir veya ön değerlendirme kliniğine ya da bölgenizdeki hastanenin anestezi bölümüyle iletişime geçebilirsiniz.

Bu broşürde yer alan bilgilerin doğru ve güncel olması için çok çalışıyoruz fakat bunu garanti etmiyoruz. Bu genel bilgilerin sorabileceğiniz tüm soruları ve sizin için önemli olabilecek her sorunu kapsamasını beklemiyoruz. Bu broşürü kılavuz olarak kullanabilirsiniz ancak anestezi hakkındaki tercihlerinizi ve endişelerinizi tıbbi ekibinizle görüşmelisiniz. Bu broşür tek başına tavsiye olarak değerlendirilmemelidir. Ticaret ya da kar amacıyla kullanılamaz. Sorumluluk reddinin tamamı için buraya tıklayın (www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/turkish).

Çevirilerin tamamı Translators Without Borders çevirmenleri tarafından sağlanmaktadır. Çevirileri olabildiğince hatasız hale getirmek amacıyla çevirilerin kalitesi kontrol edilmektedir, fakat bazı bilgilerin hatalı olma ve yanlış yorumlanma riski vardır.

Bize görüşlerinizi bildirin

Görüşlerinizi bu broşürü geliştirmede kullanırız.

Belirtmek istediğiniz her türlü yorumu lütfen şu e-posta adresine gönderin:

patientinformation@rcoa.ac.uk

Royal College of Anaesthetists

Churchill House, 35 Red Lion Square, London WC1R 4SG
020 7092 1500

www.rcoa.ac.uk

Beşinci Baskı, Şubat 2020

Bu broşür, yayın tarihinden sonraki üç yıl içerisinde gözden geçirilecektir.

© 2020 Royal College of Anaesthetists

Bu broşür, hasta bilgilendirme materyalleri üretmek amacıyla kopyalanabilir. Lütfen aslını kaynak gösteriniz. Bu broşürün bir bölümünü başka bir yayında kullanmak isterseniz uygun kaynak gösterilmeli ve logolar, marka ile resimler kaldırılmalıdır. Daha detaylı bilgi için lütfen bizimle iletişime geçiniz.